קבלה · רמח״ל

ספר פנות המרכבה

רבי משה חיים לוצאטו [הרמח"ל]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

ספר פנות המרכבה

רבי משה חיים לוצאטו [הרמח"ל]

מקור הטקסט: ובלכתך בדרך

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ספר-פנות-המרכבה/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

פנה ראשונה 4
פנה שניה של המרכבה 9
פנה שלישית של המרכבה 14
פנה רביעית של המרכבה 20

פנה ראשונה

פנות המרכבה פנה ראשונה של המרכבה סדר מעשה המרכבה כוזו נאור ואדיר, יוצא בראשונה, ומכסה כל הכבוד. ובו עומד הכח לפתוח כל הקברים. ואם תאמר מה הם הקברים? בא וראה, שבע מדריגות טמאות עומדות זו למעלה מזו. ראשון שבכלם אבי אבות הטומאה. וכך עולים זו למעלה מזו, בהם עומדים כל מיני קצף ואפילה, ומהם יוצאים מיני השחתה לכסות את האור היוצא מן השמש העליון, ומתלבש בשמש התחתון, ומאיר לכל העולם. ועננים האלה עולים ויורדים, ואין בהם מטר והשפעה, כי אם כל מיני סערה, ונקראים סערות תימן, ויוצאים משבעת הקברים האלה. והממונה על כולם נקרא שמו תימן, ועליו נאמר, "וחתו גבוריך תימן". כי כמה שרי קצף ומשחית עומדים תחת ידו, ועושים דברים בגבורה, נגד גבורתו של שמש. וכשהקב"ה יוציא חמה מנרתיקה, אז הגבורה יראה, וכמה ראשי ישראל יתחזקו באותו הזמן, שנאמר בהם, "ואוהביו כצאת השמש בגבורתו", כמו שנפרש אחר כן. ואז הגבורים האלה של צד הרעה יהיו יחתים מלפניו, "וחתו גבוריך תימן" ודאי:

בא וראה, העננים האלה מתפשטים בעולם לשבע עננים, וז' שמות רעים יש להם, קצפיאל סערירון חמתחירון ועלשליה שספיאל יועכתירון אבדיה. וכל אחד מהם מוציא ענן בפני עצמו. עליהם נאמר, "סכות בענן לך מעבור תפלה":

כנגדם היו ז' ענני כבוד לישראל במדבר, וס"ז, "הנה אנכי בא אליך בעב הענן". כמו שכללות כל השבעה נקראים תימן, כך כללות כל השבע ענני הכבוד נקראים עב קל, וס"ז, "הנה ה' רוכב על עב קל ובא מצרים", והוא מצרים והוא תימן. שבעה עננים רעים היו עומדים תחת ממשלת רהב שר של מצרים, וכנגדם היו מתפשטים בארץ ישראל שבע עממין, שנאמר בהם, "לא תחיה כל נשמה", שכל אחד מהם שנשאר עשה מכשול לישראל. וכשיצאו ממצרים, נתגלה עליהם זה העב קל שאמרתי, והכניע את תימן, ואז (נקבעו) [נבקעו] כל השבעה עננים רעים, וירדו כנגדם ז' עננים טובים לישראל. והענן שהוציאם, נאמר בו, "ויסע עמוד הענן מלפניהם". וסוף הענין היה במתן תורה, כשנתעורר שופר העליון, אימא עלאה, והוא יובל, אז נשלם חירותם של ישראל ונבקעו כל העננים רעים לגמרי. כי אין דבר מעביר אותם כמו השופר. ועל כן בסוף כתוב, "וה' אלקים יתקע בשופר והלך בסערות תימן", כי אז על ידי השופר הזה יתעברו הסערות תימן לגמרי, ודאי:

בא וראה, הז' עננים האלה הם ז' קברים, שבו היו ישראל קבורים בגלות. וכשהם עומדים שם בקבורה הזאת, אין מגיע להם שום אור, וכמעט קולם אינו נשמע, ונראה כאלו אינו

מגיע למעלה. ונאמר עליהם, "כמו חללים שוכני קבר וכו'. והאיך הקב"ה מוציא ישראל מתוכם, אלא (כמו) [כח] (ה)ממשלתו הוא מעורר, בסוד יחודו העליון - ה' אחד, והוא כמנין זה השם כוזו. ובזה השם הוא פותח הקברים, ומוציא אותם משם. וזאת היא תקות גאולתם של ישראל, וסוד חבלי משיח יוצאים מן הקברים האלה:

בא וראה, בהפתח זה השם הקדוש את הקברים להוציא מתוכם את עמו ישראל, ועם כל זה עדיין לא יצאו מן הקברים... [רק] נמצאים בתוך הקברים, והקבר פתוח עליהם, וצריך שהקב"ה יוציא אותם. ונפרש עתה סדר המרכבה, כמו שהיא עומדת אחר פתיחת הקברים. עד היות הקברים סתומים, קולם של ישראל כמעט אינם נשמעים, וכן נאמר, "ותעל שועתם אל האלקים מן העבודה". וזה נאמר בזמן שהתחיל לצמוח גאולתם של ישראל במצרים, הרי שבתחלה לא עלתה. וכן אומר, "סכותה בענן לך" וכו'. כיון שנפתחו הקברים, הרי הקול עולה, ולעומתו מתעוררים כל האורות העליונים באהבה גדולה. על אותו הזמן נאמר, "כי עזה כמות אהבה קשה כשאול קנאה רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה", כי העננים עדיין לא עברו מן העולם, ואין לך קול שעולה, שאין העננים מתחזקים כנגדו לעשות רע ח"ו. והקול עולה ונקשר בשרשים בכח, והם מתעוררים וחרידים, וכל צבא מרום חרידים אחריהם, והם היו רוצים להוציא פעולתם לאור. ועננים האלה מתחזקים כנגדם ומחשכים האויר. ועל כן לא יכלו השרשים העליונים להשלים פעולתם, ומתחילים בהתעוררות גדול, ופוסקים באמצע, וחוזרים ומתעוררים, וגם היו מהם משלימים הרבה, ואעפ"כ אין משלימים הכל. ומלחמה חזקה עומדת תמיד בין האורות ובין העננים, וכל יותר שהקולות של ישראל עולים, יותר מלחמה מתגברת. ובזמן פתיחת הקברים האלה, ועד היום הזה, לא נמצאת מנוחה למעלה:

בא וראה, בגאולת מצרים אחר פתיחת הקבר, בסוד "ותעל שועתם", כמו שאמרתי, נתגלו האורות, והיתה המראה למשה. אבל מיד "תכבד העבודה" כתיב. והנה אז מתעוררים ודאי, ומתקרבים התחתונים קורבה גדולה, עד שיש ריוח ביניהם כחוט השערה. אך ברגע אחד עולה הענן, ואור שב למקומו. ובשעה שהאור שב, כמה חרדה ורעדה יש בכל העולמות, כי חושבים להההפך ח"ו:

ועוד דבר אחד גדול יותר מן הכל, כי יש קו אחד שנתחזק להביא האהבה אל כל הנשמות ישראל הקדושים, העומדות באלה הקברים הפתוחים. ולפעמים מתגבר הענן הזה, ורוצה להחשיך אל הקו הזה ח"ו, והוא רועש ועומד בבהלה גדולה. ואז אין לך מדריגה שאינה רועדת, ומרוב הרעדה כל התיקונים המעמידים את העולם על מכונו - מתפלצים, כמו להשבר ח"ו, עד שמתגלה אור אחד נעים עד מאד, ונראה בו כדמות

ד' שלהביות בלא גוון, והוא דק, יורד בטוהר גדול, ומשקיע ההמולה הזאת. ושם ד' שלהביות, ונקראים אהבה. ומתוכה נראה מתפוצץ כח אחד חזק, שלא נראה כחו הגדול אלא אחר התפשטותו. ובהתפשטו מוציא שלהביות לאין קץ, ונקרא שמו י"ה הגדול. כל השלהביות שמתפשטים ממנו, נכללים תחת מ"ב גדולים וחזקים, ועליהם נאמר, "רשפיה רשפי אש שלהבתיה". וכל אלה שלהביות מתפשטים בכל פנות המרכבה:

ד' שלהביות הראשונות נעשים כסא ליחוד הנעלם, ואז נמצא השקט בכל המדריגות. ומיד מתעורר האש החשוך, שאמרתי, ונעשה למרכבה העליונה כמו חומה, להיות שומר אותה מפני העננים האלה. אז הכבוד עומד בכח גדול להאיר לכל הצדיקים, וזהו כבוד:

ל"ב אלקים לוהטים ממנו, ומוציאים לפידים, הם הניתנים ביד המלאך גבריאל, מוכנים להיות נקם. וזה להבת אש שנראה למשה מתוך הסנה, כי שם הוצרך כך. באותו הזמן עומדים כלם ומשבחים באהבה, ונשמע שבח גדול בכל העולמות:

ש"י עולמות גדולים מאירים, שהם מוכנים להנתן שכר לאוהבי ה', שעליהם נא', "ואוהביו כצאת השמש בגבורתו". כי אלה אוהבי ה' נתחזקו נגד הסערה, ויוחת להם בזמן שנאמר, "וחתו גבוריך תימן". וזה שב"ח שהיא כמנין י"ש, שנאמר בו, "להנחיל אוהבי יש". ולמה ש"י? אלא שהאור המאיר נקרא אור יק"ר, וממנו נעשים עולמות אלה. ועליהם נאמר, "כי יש שכר לפעולתך ויש תקוה" וכו'. והיינו "ישי"ש כגבור לרוץ", כי אלה הי"ש מאירים כאור השמש, וכשתצא השמש מנרתיקה, יאירו כלם בכח גדול, ויותנו לבעלי האהבה:

אור זך מתעורר באותו הזמן, זך ונקי שאין בו שום תערובת דין כלל, אלא הכל רחמים גמורים. ובו נאמר, "וברחמים גדולים אקבצך", ופעולת האור הזה גדולה מאד, כי בהיותו יורד בכח גדול, הוא מדריך כל בעלי האהבה בדרך הישרה, שלא יכשלו בה. כי בהיותם מכוסים תחת הענן הרע, כל שרי קצף משתדלים להדיחם מן הדרך הטובה. וזה האור נקרא זכות, ונאמר בו, "במה יזכה נער את ארחו". כי באור הזה הם מזכים את דרכם, וממנו נמשכים דרכים ישרים אל בעלי האהבה הזאת, ואינם נכשלים כלל. ובסוף הכל יקבלו מכאן הנועם לחזק יותר, וזהו כבוד ושבח זכות:

ג' אורות גדולים בדמות סגולתא יוצאים בתוך זה האור, וסודם, "ביום ההוא יהיה ישראל שלישיה". והם נעשים חוט אחד, כחוט המשולש. ושם החוט יק"ו, ויורד ומקשר את בעלי האהבה. ומשם מתפשטים כמה אורות גדולים להאיר בכל נשמות ישראל. וזה החוט הוא חבל יעקב, בסוד, "יעקב חבל נחלתו", והולך מבפנים, ומקשר נשמותיהם

של ישראל, אפילו שאינם יודעים. עד שבסוף הכל יתגלה זה החוט, ואז יראה שישראל הם גוי אחד בארץ:

בזה החוט עומדים כל מיני גוונים להאיר בפאר גדול, וסודו - תפארת יעקב, תפארת ישראל, וזהו פאר. והם ד' דברים העומדים מצד פעולת השם הקדוש כוזו, העומד לפנה ראשונה של התחלקות הדרכים לפי דרכי המרכבה. והם כבוד ושבח זכות ופאר:

אלה הם פעולות השם הקדוש הזה, שהוא כמנין יקוק אחד, ההולך לגלות היחוד בכח גדול, ולהחזיר כל רע לטוב. וזאת היא החומה הסובבת כל המרכבה, והיא ם סתומה, כמו שאמרתי. ופתח אחד יש לה, והיא נפתחת לכל אחד מישראל שזוכה לכבוד. וס"ז, "ואני אהיה לה חומת אש נאם ה' ולכבוד אהיה בתוכה". והיא המ' של המנחה, מ' פתוחה העומדת לשמור המרכבה מכל צד, שלא יעבור בה ערל וטמא. והיא עצמה נפתחת לישראל, בסוד, "זה השער לה' צדיקים יבואו בו":

ז' עננים קדושים עומדים בסוד ז' כורתי ברית, להעלות ישראל דרך פתח חומה זאת, שנאמר, "מי אלה כעב תעופנה", והוא עב קל העומד נגד תימן. וזה עב קל ישלוט בצאת השמש בגבורתו. עד כאן פעולת השם הקדוש העומד לפנה ראשונה, היא מקום האהבה, וסוד אותיותיו כבוד ושבח זכות ופאר, כמו שאמרתי:

על החומה הזאת נראה כבודו של מלך מלכי המלכים הקב"ה. ועל הפתח - הממשלה שלו עומדת בכח גדול, בסוד היחוד העליון שאינו צריך לשום סדר, אלא "הוא באחד ומי ישיבנו". ובזה הוא מתקן עולמו על ידי שלשת אבות, ששם אותם בסוד שליטתו בעולם. וס"ז, "ליום אשר אני עושה סגולה". והיינו "מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור", ומצד המלכות לבד היא מ' סתומה של "למרבה המשרה". ומצד הממשלה היא מ' פתוחה, ובה מנוחה - "והיתה מנוחתו כבוד", ודאי:

ועל סוד זה נאמר, "ונפש כי תקריב מנחה", לעשות נחת רוח ליוצרה, ודאי. זה תלוי בנפש, היא השכינה העומדת בעשיה, ומקבלת משם תיקוניה הנעשים לשמה. היא מעלה מהם אור גדול מאד, זך ונקי, הגורם נחת רוח למלך ב"ה. האור הזה עומד לגלות הכחות העליונים, להנהיג את המרכבה בכחו השלם. ועיקר התעוררותה מגיע אל הרוח, כי בו "אשר יהיה שם הרוח ללכת ילכו", תתפרש עתה לפי הפינה הראשונה, אשר בה תלוי המנחה הזאת, "סלת תהיה" ודאי. כי אינה אלא זכות ונמצא במצות, להיותה נקיה. והרוח מתעורר ממנה באהבה רבה, וממשיך שני כחות, בסוד הממשלה שאמרתי. הם העומדים בסוד היחוד, להשקיט הרעש היוצא מן הקברים, שפירשתי כבר:

הכח הראשון הוא שמן, וסודו, "דשנת בשמן ראשי". כי זה מגיע אל המוחין העליונים והם מאירים באור גדול, וזה נקרא שמן הטוב. וס"ז, "אך טוב וחסד ירדפוני". בא וראה, שמן בא"ת ב"ש הוא שם אחד, סודו בי"ט, והוא עולה כמנין א"ך. וס"ז, "אך טוב לישראל אלקים לברי לבב" וכו', נכלל בפסוק, "כי בי חשק ואפלטהו", כי בי ט' מאפלטהו. וכאן מגלה הפסוק סודו, שהוא בסוד החשק והאהבה. וסודו, "רק באבותיך חשק ה' לאהבה אותם", והם הנקודות של השם ב"ה, שבהם תלוים ג' אבות, ועומדים לחבר בסוד האהבה - ישראל לאביהם שבשמים. וסודם - החוט המשולש שנתפרש למעלה. ומי שמתחזק בזה, אין הענן הרע יכול לו. כי על כן נאמר, "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות" וכו', והיינו "אשגבהו כי ידע שמי", כי בשם... תלוי הדבר. וזה בסוד הראש, כי בהיותם שלשה אבות בחג"ת - לא כל כך הוא הכח. ובהיותם בסוד הראש, נאמר, "ועתה ירום ראשי על אויבי סביבותי":

בא וראה, אויבים - סודם כ"ד זיני דמסאבותא, התלוים בסוד "ואיב"ה אשית", והם ממש ההיפוך של אהבה. והם הסובבים את המשכן, הם הם העננים הרעים. ובהתעורר השמן הזה, אז לבד הראש מתחזק, וסודו, "ושמן על ראשך אל יחסר". והשם הזה מפלט הנשגבים, בו, "אשגבהו כי ידע שמי"... התרוממות הראש - "ועתה ירום ראשי". ועל כן "אך טוב לישראל אלקים לברי לבב". וברית הלבב סודו, "ונתן עליה לבונה". לבונה ה"ס ליבון. וכללות הענין, כי הלב הוא ל"ב אלקים, ונעשה אש אדום שחור, ר"ת א"ש. ובהיות החסד מתרבה בכח - נעשה לבן. וס"ז, "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו". ונתפרש עתה בסוד, "ויטע אש"ל בבאר שבע" - ר"ת, אדום שחור לבן. כי היה עומד ללבן החטאים בסוד שם אל, "ייקרא שם בשם ה' אל עולם". וס"ז, "אלקים לברי לבב", הם הל"ב אלקים עושים השחור בסוד, "אל תראוני שאני שחרחורת". ומי שמברר לבבו מגביר הלבן, וחוזרים ללבנינות, ונתקנים כל הפגמים. וס"ז, "ועל כל פשעים תכסה אהבה". וזה הסדר של אהבה ושל כבוד שפירשתי, כי נשפך כל האש על או"ה ועל הס"א. וכן (הלבשנית) [הלבנונית] תשאר לישראל, ע"כ, "ונתן עליה לבונה" - התעוררות גדול שמתעורר הרוח, שלכל צד שיש פגמים מעביר אותם:

ובאמת, כל זה נמשך מד' שלהביות שאמרתי, שהם בסוד אהבה. אז מזדמנים המשרתים העומדים על פקודות האהבה, ומביאים האהבה הזאת למטה. ומיכאל השר הגדול עומד עליהם, כולל כלם בכח גדול. ועל המשרתים האלה נאמר, "והביאה אל בני אהרן הכהנים", כי כלם מתנוצצים בכח. ואז מיכאל השר הגדול עולה למעלה, ומתעטר באור סתום העומד לפני ולפנים, וסודו בנקודות - קמץ, אז נאמר, "וקמץ משם מלא קמצו".

וז"ס, "אהבה מסותרת". כי כמה פעולות עושה האהבה, ואינם מתגלים. ומה שמתגלה ממנה מתנוצץ במשרתים, כמו שאמרתי. והדברים עולים עד א"ס ועד אין תכלית בהעלם גדול. וזה לא ניתן כי אם למיכאל כהן גדול, העומד לשרת לשכינה הקדושה:

ובא וראה, כל זה נכלל במנחה. והיינו שהאור העולה מצד הנחת רוח התחתון הוא כלול מכל כך כחות, שיוכלו לעורר כל ההתעוררות הזה. לכן מזדמנים שם כל המשרתים לעשות פעולתם. ומיכאל הכהן גדול (בהתחקו) [בהתחזקו] בכח אור הגדול הזה, מעורר מה שהוא מעורר. וסוף דבר, הלבנת העונות גובר על הכל, והיא העולה על המזבח, היא ביסוד נוק', מקום ששם נקשרים הדברים לעורר המלך בכל עטרות קדושתו. אז עושה המנחה פעולתה. ומה שנשאר ממנה למטה, מאיר להתחלק למנות לאהרן ולבניו, כל אחד לפי חלקו. וסודו, "אכלו רעים שתו ושכרו דודים", קדש קדשים ודאי. והכל בסוד האש הלוהט, אש האהבה, שנאמר בו, "רשפיה רשפי אש שלהבתיה":

פנה שניה של המרכבה

כתיב, "ותשאני רוח ואשמע אחרי קול רעש גדול ברוך כבוד ה' ממקומו". בא וראה, להמשיך הכבוד העליון שיתפשט לכל הצדדין ע"י השירה העליונה שמעוררת הכסא אל הכבוד. ושום נביא לא יכול לקבל נבואתו אלא בכח שירות ותושבחות. וס"ז, "ויהי כנגן המנגן ותהי עליו יד ה'", וכך צריך שהנביא יכין עצמו בשירות ותושבחות, לעורר השירה העליונה, ואז יכול לכנס במקום הראוי לקבל נבואתו:

ד' כנפים יש, ולהם שמות נוראים, מתפשטים בד' רוחות העולם, ושרש אחד להם, ונקרא שמו צמרכד זה הוא שם הכנף ודאי. אלה הד' כנפים, כשהם מתחברים ביחד.... נועם התהלה, נקרא שמם כשמו, ונחשבים הכל כנף אחד. וס"ז, "מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק". אבל קודם שאומרים הרנה, יש להם שמות אחרות, כל אחד בפ"ע. והנביא צריך לקבל הכח של השירה של כלם בכמה שירות ותושבחות. ובהם נשמתו של הנביא מהלכת לכל ד' רוחות של המרכבה, ומקבל כח מכלם, ואז נאמר, "ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה". והסוד הוא - "אתהלך לפני ה' בארצות החיים", כמו שאפרש:

ד' אותיות מ'כ'נ'פ' עומדות פורחות למעלה מד' צדדין, והם אותיות מכנף. ובשעה שהכנפים האלה מעלות הרנה, הם מתחברות באות שעליהם, כנף ראשון במ' שעליו פורחת מלמעלה, כנף שני בכ', שלישי בנ', רביעי בפ'. וכלם נקשרות ביחוד אחד. ואז נקשרים בשרש העליון, והוא אות צ' של השם שאמרתי צמרכ"ד. וס"ז "צבי לצדיק" ונכללים כלם בו:

בא וראה, הם ד' כנפים, והם ד' ארצות, וס"ז, "כי כלם בחכמה עשית", עומדים בשם אחד, שהוא אלקים במילוי אלפין, שעולה כמנין אר"ץ. והם ד' כנפים, שבכל אחד יש ארץ אחד, שהיא השם הזה שאמרתי. ואלה עשוים להמשיך כח לארץ התחתונה הזאת, שתוכל לקבל כח כל הד' ארצות האלה. כי האדם נברא עפר מן האדמה, והקב"ה צבר אותו מכל ד' פינות העולם. וצריך לעלות זאת הנשמה של הנביא למדריגה גדולה, שלא ימנע העפר, שהוא הגוף שלו, מלקבל האור הגדול. ובהיות ד' שמות האלה מאירים בד' כנפים, נקראים ארצות החיים - "אתהלך לפני ה' בארצות החיים" ודאי. ומי שרוצה להשיג השגות גדולות, יכוין בד' ארצות האלה, שיהיו נתקנים ע"י השירות של הכנפים. ויכוין שהגוף המחובר מד' רוחות - מתעלה על ידיהם. ויאמר הפסוק, "ויקרא אלקים ליבשה ארץ" וגו'. ויכוין שהגוף, שהוא יבשה, יהיה נתקן ע"י שם אלקים זה, שעולה כמנין ארץ. זאת היא כונה אחת שיכול לכוין בה כל אדם:

בא וראה, כשהכח מתחזק, כלם נכללים באות צ' שאמרתי, וזהו "צבי לצדיק". וכל הארצות נעשו ארץ אחד, ועומדת תחת שליטת צ', ונקראת ארץ צבי. ועל כן רק בארץ ישראל, שהיא ארץ צבי, מתפשטת הנבואה, כי היא עומדת מוכנת לגלוי צבי הזה. והוא כנגד ג"ע, כי אחר שהוצבר עפרו של אדם מד' כנפות הארץ, הונח כולו בג"ע. וס"ז "מלך" הוא כמנין צ'. והוא הצ' הזה שאמרתי. והוא מתפשט על הר ציון, ס"ז, "ואני נסכתי מלכי על ציון הר קדשי". זה הצ', שהוא מלכי, על הר ציון מתפשט ודאי. ועל כן נאמר, "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים", הכל בסוד הצ' הזאת:

כשעלה הנביא לכל אלה הכנפים, מאירים בו מ... [מיד] ד' מאות שקל כסף, שהם אור ד' חוורתי. מא... [מא"א] המגיע בגן עדן התחתון. וסוד זה - קדושה מא"א ודאי. ועד שאינו מקבל זה הכח, אי אפשר לקבל נבואה משום צד. וזה הכח יוצא מגן עדן על הר ציון, ולכן נקרא "הר קדשי", בסוד קידוש הזה של ד' מאות שקל כסף של א"א. "ואני נסכתי מלכי על ציון הר קדשי" - מלך וקודש מתחברים ביחד, וסודם ת"צ. מלך הוא צ, ק - קודש הוא ת. ועוד קודש הוא ת"י, ועם הצ' הרי ת"ק, והוא הילוך עץ החיים, שהוא מהלך ת"ק שנה. ואז כל זה מתפשט עד הצדיק למטה, הנקרא עץ החיים, שנאמר בו, "והיה כעץ שתול". וע"כ נאמר, "ועמך כלם צדיקים", כי באמת לעתיד לבא כל ישראל יהיו נתקנים באות צ' הזה ועל כן "ירשו ארץ", זאת ארץ הצבי, מקום עליה לקבלת הנבואה, ארץ הכלול מכל ד' ארצות. ומיד נעשית עץ - "כימי העץ ימי עמי". על כן "נצר מטעי". מיד הנבואה תתפשט בכל ישראל - "ונבאו בניכם ובנותיכם" וכו'. וזהו אות תו של השם תגעץ, שהוא תהלה, שבו עומד הרנה ותהלה לעלות לנבואה:

אש גדול מתלהט באותו הזמן, כשכבר נעשה הרנה...[של] הכנפים. וסוד זה חשמל חיות אש ממללות. בא וראה, הכנפים הם מים, סוד זה "ואשמע את קול כנפיהם כקול מים רבים". ואלה המים עושים התהלה, ואלה נקראים מי מנוחות, כי הנשמה מתדבקת בם בנועם גדול מאד, עד שכמעט מתפרש מן הגוף ברוב הדביקות. ואז מתעורר... [האש] הזה המתלהט בסוד החשמל:

שע"ח מיני שלהביות מתלהטים מן האש הזה, והוא כמנין חשמ"ל. והם מתלהטים לנגד הנשמה העולה לקבל הנבואה, והיא צריכה לסבול כלם, ואינה יכולה לסבול. ואז עוברים... [עליה] כמה דברים בדין קשה, עד שהגוף מתערבב מרוב הזדעזעו, ונופל כמשוגע על הארץ, ואובד כל החושים:

אז כח גדול יוצא מלמעלה למעלה, מעילוי הכבוד שנתעלה על ידי השירות הראשונות. וסוד זה, "ואשמע אחרי קול רעש גדול". הרעש... [היא] התלהטות הדינים האלה. אבל רוח יורד מלמעלה מלפני הכבוד... וזה נקרא רוח גבורה, ואז מתחזק על עמדו. ונמצא ברגע... [אחד] עומד למעלה מן הרעש, והרעש הוא אחריו, לפיכך "ותשאני רוח ואשמע אחרי קול רעש" - כשנשא אותו הרוח, אז היה הרעש מאחריו "ואשמע אחרי קול רעש" ודאי. ואז כמה ברכות ניתנים לכבוד העליון... [בהיותם] משיגים בסוד "איה מקום כבודו להעריצו":

[ה]נביא עומד ואומר שיר גדול, הוא השיר שאומר הכסא לכבוד בכל יום. מיד הרוח מתחזק ומתפשט בכל חיות הקדש, ובכל החשמלים, ובכל הצבאות עליונים ותחתונים, ומחזירם לעמוד... [בסדר] ומצב שהם צריכים להיות כלם בזמן הנבואה ההיא, לפי מה... [שהיא]. ואז נאמר, "אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו". הרי כאן ד'... [תיקונים] נתקנו, ארץ בתחלה, ואחר כך מים בסוד "קול מים רבים", ואח"כ אש בסוד אש החשמל, ואחר כך רוח בסוד הזה:

ד' אותיות של השם הקדוש הוי"ה ב"ה מאירות לפניו בכח גדול בעת ההיא, והוא מתחזק ברוח הגבורה אשר... ג' של השם בג' גבורה:

הנביא הזה עומד בזה הזמן, ומשקיף לכל מה שהוא רואה. אבל אינו יכול להבין, עד שהד' אותיות של השם המאירים לקראתו, שולחים אור אחד, ונותן עצה בלבו. ואז הוא רואה ומבין, ס"ז, "רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום":

ואז הקב"ה מגלה לו הסוד שהוא רוצה לגלות לו, והם נמשכים ענינים סתומים, ומתדמה הדבר בלבבו בכח העצה... ואז רואה המראות מסודרות לפי הסדר הצריך. וכשהוא רואה בשלימות, רואה עשר מראות זו אחר זו הם המוזכרות במרכבת יחזקאל. ויודע

הכל בסדר שלם. וזה בכח עשרה אותיות של השם ב"ה, המאירים בלבבו, מכל אות המאיר בו מבין ורואה מראה אחת, וס"ז, "וביד הנביאים אדמה":

הקב"ה מדבר, וכל דיבור נעשה ממנו מלאך, ועל זה נאמר, "המלאך הדובר בי". וזה המלאך מביא לו המראה שצריך להביא, וה"ס אחד בדרך הנעלם, לפי האור העליון של א"ס ב"ה... [שאין] מהותו מושג. ואז לב הנביא מדמה לו הדבר, שיבין בדמיון הנבואה, ולא המהות עצמו, כי אינו מושג רק בדמיון הנבואה, וס"ז, "ואנכי חזון הרביתי וביד הנביאים אדמה". באותו הזמן הקב"ה... [מתעלה] על כסא כבודו, ומשפיע ברחמים על כל ישראל. וזהו שנאמר, "ואני זאת בריתי אותם אמר ה' רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך". כי הנבואה מתגלית לנביא, והקב"ה עושה ברית לישראל. מהו הברית - זה... [שנאמר] "כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם", זהו אות הברית ודאי. ושמו מורה החיבור הכללי שהקב"ה רצה לעשות בין יסוד למלכות, להיות עליונים ותחתונים קשורים כאחד. וזה מתפרש בג' מדריגות כנגד אברהם יצחק ויעקב. והיינו "וזכרתי את בריתי יעקב" וכו'. וזה שנאמר "ורוחי אשר עליך [וכו'] לא ימושו מפיך", הרי אחד, "מפי זרעך" הרי ב', "מפי זרע זרעך" הרי ג', כמראה הקשת ודאי, ג' גוונים אבות בנר"ן ובכל התולדות היוצאים ממנו, והכל נקשר באחד. "ואני נסכתי מלכי על ציון הר קדשי" - "והארץ אזכור" ודאי, וזה - "מעתה ועד עולם":

ה' אורות מתגלים על נוק', שבה ה' חשך נעשה צדק דאוקיד עלמא בשלהובוהי. ואז בה' אורות אלה נעשית צדקה, וס"ז, "אני מדבר בצדקה רב להושיע". מדבר - שנא', "ודברתי על הנביאים" - הנבואות ודאי. לתקון זה ניתנו להיות בסוף הכל עושים מצדק צדקה, וס"ז, "וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה". והיא עצמה "ונבאו בניכם". וזאת היא אות אחרונה של השם, צ' צדקה ודאי. לזה [ה]תכלית ניתן הנבואות בתחלה, מה שצריך להביא הגאולה על ידיהם, ונבואות באחרונה לכל ישראל, בהם "רב להושיע" ודאי, בכל ריוח שיפתח להיות התיקון לעולם ולעולמי עולמים. [ת]ץ של השם הזה הוא סל"ת של המנחה. בו, "וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דבר". בא וראה, יש באדם מה שיצא מן הפה העליונה, כי הכל במאמר נברא, ונוסף עליו בחי' העפר התחתון... [שבה] נתלבש המאמר ונעשה בשר, ל"ב אורות עליונים ירדו למטה, ונתלבשו בתוך הבשר הזה. והיינו בהגיעו אל העפר היו מתלבשים בה, ונחתם שם אחד שהוא אחד. ואז קיבל העפר כל הכחות השייכים לו, ונעשה גוף אדם. וס"ז, "לב טוב" לב - ל"ב אורות האלה, טוב - זה השם אהו"ה, וסודו "בכל לבבך - בשני יצריך", כי גם יצה"ר יהיה טוב, וזה מצד הלב

בשר. אבל כשאדם חוטא - הטוב מסתלק, ולב נעשה לב אבן, בשר נעשה שבר. ולע"ל יהיה שולט לב טוב, ואז לא יהיה עוד עצבון, שנאמר בו "ויתעצב אל לבו" - עצב שהיה מכסה על לב. וה"ס קש ותבן וסובין המכסין הסלת. ובסוף צריך שיתגבר הסלת, כדי שתוכל ההשפעה העליונה לשרות על הבשר. וס"ז "ונגלה כבוד ה'" - כבוד היא ל"ב, הוא המאמר היוצא מן הפה. ואז "וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דבר", ולא יעכב שום דבר: בא וראה, לב טוב... הוא מ"ט, ובהעלתו בסוד הי', שהוא פטיש יפוצץ סלע, נעשה תץ, וה"ס צ' של צבי, ות' של קדוש, וס"ז סלת ודאי, סלת שהוא עולה ת"ץ. זה הסלת שהוא ת"ץ המתגבר באדם... [כדי] שיהיה נביא, שיהיה הנבואה מצד הבינה, שהוא הלב מבין. ואז "ויצק עליה שמן" - שמן הוא רוה"ק, ההשפעה הניתנת בנשמה להתחזק יותר ממה שהיא מתחזקת בזמן שהיא בתוך הגוף, לפי הסדר הרגיל. ואז יוצא עוד רוח חדש הבא מאי' המגלה הדברים לפי המראה הצריכה, וזה לבונה:

בא וראה, בשעה שאדם נתקן בכל אלה התיקונים, כמה מלאכים יש, ונקראים בני אהרן, לפי שהם באים ע"י מיכאל שר הגדול המקריב קרבנותיהם של ישראל, בסוד תפלות ועבודות. ואלה בני אהרן מקריבים הנשמה... [הזאת], להיותה מתחברת ביחוד העליון, כי אין נבואה בלא יחוד. על ידי זיווג יוצאים האורות, והנשמה נדבקת בהם, ומתוך ההתדבקות רואה מה שרואה. מיד - "וקמץ משם מלא קמצו". זה אור אחד יורד מא"א, קדוש ודאי, בסוד קמץ שבמלת קדוש, וזה מביא כל הדברים שבקדושה, שהס"א מתרחקת משם. וס"ז "ונפלינו אני ועמך" ע"י פלא עלאה. ואז מתעורר המאור הגדול הכולל בכחו כל המאורות, ומעלה אותם למעלה עד א"ס ב"ה, המחזיר הכל אל השלימות הכללי, והוא אות חולם - ו שבקדוש. זאת הו' מנוקדת בניקודה, היא מעלה למעלה בסוד קו א' כל המאורות העליונים. וזהו ניקוד חולם המתעלה על האותיות, והיא הממשלה הפרטית של ישראל. ועל כן נאמר, "על כל קרבנך תקריב מלח". והוא חולם, והוא אות ברית קודש, המעלה כל הבריאה אל הממשלה השלימה:

וזהו טעם הנבואה שתתגלה לע"ל לכל ישראל, כי על ידו עולים כל הדברים עד התיקון הזה, להחזיר הכל אל היחוד העליון. ובתחילה נעשית ע"י יחידים, והם השרשים הראשונים של ישראל, ובסוף הכל כל השרשים צריכים [ל]עלות אל זה, והיינו ו שעולה לשישים רבוא. ואז "והקטיר הכהן את אזכרתה", ואח"כ כל המלאכים מקבלים ג"כ משם, ומביאים הכרוזים בכל הרקיעים. כי מתחלה מגיעים הדברים לישראל, ואח"כ למלאכים, שנאמר בו לע"ל, "כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל", לישראל ודאי. כי כל ישראל יהיו במדריגה הזאת, וזהו "והנותרת לאהרן ולבניו", הם אלה המלאכים

שמקבלים אח"כ, קדש קדשים ודאי הכל בסוד... [קדוש]... [במה] שנקרב במזבח העליון בסוד קשר היחוד. ועל אותו הזמן נאמר, "כלך יפה רעיתי ומום אין בך":
השכינה היא ארץ החיים, וכל ענפיה, שהם ישראל, כלם יתקשרו בה, לקבל הנבואה מארץ החיים, "כלך" ודאי. ועמך כלם צדיקים, כמו שאמרתי. "יפה" - סוד זה בה', חשך שלו דאוקידו נעשה יפה בה' אור, ונעשה צדק. ואז - "רעיתי", מתקשר הכל ביחוד אחד, לעלות ולהתקשר ביחוד עליון. "ומום אין בך" - לב אבן נעשה לב בשר, לב טוב, כמו שאמרתי. ומום אין בך - אלא "ונבאו בניכם וכו' אשפוך רוחי על כל בשר" - שיתקן זה הבשר. "כלך יפה רעיתי ומום אין בך" ודאי. ואז - "מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים", כי כשנתקן המנחה, בא הו אצל הנ', ועושה מנוחה. ומה שעד עתה אפילו הנבואה היה בא בקושי ע"י כמה דינים קשים, אח"כ יהיה הכל במנוחה, כי הבשר יתוקן. ומפני הבשר שלא נתקן, היה צריך אלה הדינים. אח"כ "מה יפית ומה נעמת" - גם הנועם יהיה, כי הו יתחבר ויעשה מנוחה. וזה הו היא י"ג בסוד אהבה, וזהו "אהבה בתענוגים". "והיתה מנוחתו כבוד", שהיא ל"ב, בסוד לב שאמרתי, יהיה בסוד מנוחה בחיבור הי' "מנוחתו כבוד" ודאי. משם והלאה "והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד":

פנה שלישית של המרכבה

פנה הזאת היא פנת השלום. בזה תלוי סידור גדול לכל פרקי המרכבה לעמוד על נכון, אשר לא עמדו לעולם. ולבוש הגאות של הקב"ה אינו נעשה אלא מחסידות של בני אדם. והוא אינו מתלבש בו אלא אחר שתעמוד המרכבה בסדריה. ואז יהיה הקשת מאיר בגנוני] נהירין - "כמראה הקשת אשר יהיה בענן". ואז השלום יתפשט בעולם... [והוא] מקום שהעליונים והתחתונים עומדים בשלוה אחת בלא רגש ובלא קנאה. שם הפנה הזאת מצפץ איום ונורא, שבו הפנה הזאת עולה עד אין תכלית, עד שאין שום ברכה יכולה להתחזק בעולם זולתה. ולפי שלא נתגברה עד עתה במעשיה, כי הקנאה היה בעולם, על כן לא נתקיים העולם בברכה. ולע"ל נאמר, "ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום" עוז ודאי. כי עוז מראה גאות של הקב"ה, ס"ז, "ה' מלך גאות לבש לבש ה' עוז התאזר". ואז העולם יהיה נכון, מה שלא היה עד היום הזה, ואז, "אף תכון תבל בל תמוט", שתעמוד המרכבה בכל סדריה, ואז הברכה והשלום יהיה בעולם:
בשעה שמתפשט השם הקדוש מלפני הכבוד לעשות כל הנבראים, היה נותן להם הכנה ותיקון. ובתחלה נתן להם בחירה, ואז לא היה נראה אורו בכל כך בירור, כי היה

מתעלם בהמשכו אל התחתונים. ועמד אור אחד חזק, שהוא השם הקדוש אהוה המקשר עליונים ותחתונים ביחד. ובהגיע מאורות של שם יקוק אל זה השם אהוה, היה מצרפם ומחלקם לכל אחד לעברו. ומי שיצאו מהם, היו מקבלים לפי השרש המשפיע, בלי שינוי. וכן קבלו המלאכים בתחלה, ולכך כל אחד לקח מעלתו. ואין קנאה ביניהם, כי קבלו משרשם בלי שינוי, וכל אחד חפץ רק בשרשו. וכשהגיע למטה - נעשה חשך אחד, שנאמר בו, "ישת חשך סתרו". ובני אדם לא קבלו בלי שינוי, אלא בשינוי, על ידי החשך הזה, ולכן לא הכירו את שרשם. ובאמת שלכל אחד מעלה הראוי לו, אלא שלא הכירו זה, ולכן כל אחד היה רוצה לעלות במעלה שאינו ראוי לו. וזה היה הקנאה, שלא הכירו מעלתם שהיו בו, שזה הוא מה שמגיע להם, ולא יותר. ולכך כמה מלחמות וקנאות ושנאה שהיו בעולם:

והקנאה התחיל מיד בקין והבל, כי נתקנאו זה בזה, וס"ז, "ויהי בהיותם בשדה". כי המקום העליון שמקבלים משם בלי שינוי, נקראה אהל; ומקום התחתון, מקום החשך, נקרא שדה. ועל כן קין והבל בהיותם בשדה, אז נתקנאו זה בזה, והרג להבל. וכן עשו איש יודע ציד, מקום הצידה שצדים זה אל זה - "איש שדה", והיה מתקנא ביעקב על הברכות. אבל יעקב היה מקבל ממקום האהל, שנאמר בו, "ויעקב איש תם יושב אהלים". ולכך לא רצה, ולא דחק את עצמו לקבל הברכות, אלא בצווי אמו רבקה. ועוד נאמר ביעקב, "בא אחיך במרמה", ואמרו - בחכמת תורתו, כי באמת יעקב לא בא במרמה, כי מרמה אינו אלא בשדה, ולא באהל, ושם הכל חכמה. וזהו, בחכמת תורתו, שלפי העקשים היוצאים לחוץ, כך צריכים האורות להתעקם, וס"ז, "עם עקש תתפתל". ועל זה האהל נאמר, "מה טובו אהליך יעקב", כי השם הקדוש הזה אהוה מחלק החלקים והמעלות כראוי, והוא עולה כמנין טו"ב, ושם הוא מקום האהל, "מה טובו אהליך" ודאי, ששם ניכר שהוא מחלק הכל כראוי:

ועל כן מי שמקבל משם, לא ירצה לעלות אל מקום שאינו שלו. וזה השרש צריך שיתגלה באחרונה, כדי שיקבלו כל בני האדם מעלתם כראוי לכל אחד, ולא ירצו מעלה אחרת, וס"ז, "וסרה קנאת אפרים". ועל סוד זה נאמר, "אך טוב לישראל אלקים לברי לבב", כי מי שמברר לבבו, כך האור מגיע אליו בבירור, ואינו מתערב בתוך החשך. ולכן אין קנאה בלבו, כיון שמקבל מעלתו לפי שרשו, וזה טוב מצד השם הזה. "אך טוב לישראל אלקים לברי לבב", כי לברי לבב, מגיע שם הטוב הזה:

ועד עתה לא נתחזקן המאורות על ישראל, וההשפעה נשארה בחולשה גדולה. כי בזמן שהמקבלים מכירים את השרש - השרש מאיר עליו בתוקף גדול, ואז נתגאה המקור

על... ונתחזק ונקשר בו, ומשפיע אליו בכח גדול. ועל כן המלאכים נקראים "גבורי כח", לפי שמכירים את שרשם, וזהו, "לשמוע בקול דברו". משא"כ התחתונים, שאין זה הקול מגיע אליהם מפני החשך שמפסיק. ואם גם הם היו נותנים עוז הזה לקדושה, היה מתגאה אליהם, ומחזיק אותם בשפע גדול. ועל זה נאמר, "תנו עוז לאלקים על ישראל גאותו" - כשנותנים עוז, אז... הגאות על ישראל. אך לפי שלא שבו המקבלים אל השרש - נשאר חלש, ולא היה יכול להכין מעשיו לעולם, אלא היה בנוי ואחר כך חרב, בנוי... [וחרב]. וכשיעבור החשך הזה, אז יכירו בני אדם מעלותיהם, מהיכן נמשך כל אחד מעלתו כראוי לו, והשם הקדוש הזה ישלוט. ויתדבקו כלם, השרש וענפים. ואז יאמר, "ה' מלך גאות לבש". ויהיה בנוי אחר החרבן, שלא יהיה חרבן כלל אחריו:

בזמן שהשם הקדוש אהוה מחלק האורות יקוק ב"ה, נתגלה כח אחד גדול נמשך מן הכבוד, ונקרא שמו הדר מלכות, והוא מקבל אורות האלה ממנו, ומחלקם לכל הצבאות. ואפילו כחות החול מקבלים מזה, מכירים אותו למלך עליהם, ועל זה נאמר, "ידע שור קונהו". ועל זה המלכות נאמר, "ברוב עם הדרת מלך". ולמה נקרא שמו הדר, אלא לפי שהוא הוד אחת המתנוצץ מן הכבוד, בשעה שקבלו אותו הצבאות למלך עליהם. ומכח ההוד הזה קבלו כל המקורות כלם חוזק להשפיע ברווחה, ועל כן, "ברוב עם הדרת מלך" - שהדר נמשך מן העם. ולפי שזה לא נתקן מן בני אדם, על כן לא קבלו ממנו אלא מעט עד הנה. ולעתיד לבא נאמר, "ישתחוו לה' בהדרת קדש בירושלים", שאז יתגלה הדר הזה. כי בהשתחוות הצבאות לפני הכבוד - יוצא ההדר הזה, הכל בריבוי וברווחה. וכך יהיה לע"ל, "ה' מלך גאות לבש". ואם תאמר, איך יהיה שיצא חשך מן האור? אלא שם הקדוש יקוק ב"ה, בהגיעו בכל אורותיו אל זה... המצרף אהוה, נכלל שם בפנים, וזה השם נעשה לו כמו חומה סביב, וחומה הזאת נמשכת בגבורה חזקה. וזה נקרא, נרתקה של חמה, כי השם ב"ה הוא חמה, שנאמר בו, "ואין נסתר מחמתו". אבל זה הנרתק עומד סביב אליו, ולכן אינו יכול להגיע אורותיו עד למטה. אלא מיד שלט שם שם אהוה, והוא הוציא את ענפיו של יקוק ב"ה, והגיעו עד מקום שהגיעו; מקום שלא יכלה החומה להתיש כחם. אבל סוף סוף ברוב המדריגות תש חילו, ואז נמשך חשך, וס"ז, "ישת חשך סתרו סביבותיו":

בא וראה, עמלק הרשע כל כחו מן החומה הזאת, והיא... [הגורם] שכחת התורה מישראל, ועל כן נאמר בו, "מחה תמחה", בסוד החומה הזאת שעתידה לשלוט, כשהקב"ה יוציא חמה מנרתקה, להעביר כל חשך מן העולם. ויאמר בישראל, "ואוהביו כצאת השמש". ובסוף הכל ירד כח גדול מלמעלה, ויבקע החומה הזאת, ויעשה פתח

קטן בתחלה. ואז יודע החסידות בעולם, שיכירו בני אדם מעלתם, ולא ירצו יותר מזה. ואחר כך יתרחב תמיד יותר, עד שיעמוד ברוחב גדול, ואז, "וזרחה לכם יראי" וכו', כי אז יהיה הוצאת חמה מנרתקה לגמרי. והדר מלכות מתחזק לשלוט בעולם, וס"ז, "והוכן בחסד כסאו", והוא הכסא שלא נשלם בזמן ששלט עמלק. ואז ישתלם, וזהו המ'... של שם הקדוש מצפץ העומד בזאת הפנה, סודו מלכות, "ה' מלך גאות לבש", ואז "נכון כסאך" ודאי, הכסא שאמרנו. באותו הזמן מתחברים ב' שמות ביחד יקוק אהוה סודו ג"ם - מ"ג, "גם ה' יתן הטוב", שם אהוה, שהוא טוב, יתחבר ביקו"ק, ויעשה ג"ם, "גם ה' יתן הטוב" דייקא. "וארצנו תתן יבולה", כי אז, "וזרחה לכם" וכו':

ג' אורות גדולים יהיו נפתחים בזמן שיפתח החומה הזאת, וסודם שערי צדנק] - ג' אדני, וכשיעבור השמש בהם, יקבל גבורה חזקה להשמיד כל הגוים, שכחי אלקים, וס"ז, "כצאת השמש בגבורתו":

אות ה' תרד עליו מלמעלה לבשם, והיא כלולה מכל מיני שמחה, והיא [הולכת] אל ישראל לבד. וס"ז, "אמת מארץ תצמח", כי זה יהיה בהתגלות המ'... כי זה צריך להעלות מן הארץ על ידי חסידי בני אדם. ואז מיד נפתחים שערי צדק, וזה, "צדק משמים נשקף", ומתחברים ב' שמות יקו"ק אקו"ק, והיינו, "גם ה' יתן הטוב". ויש.... ה' אחת יותר, סודה ה' היורדת מלמעלה, כלולה בכל מיני אורות, שלא ישרף העולם בחומו של השמש היוצא מן הנרתק בחוזק גבורתו, וזה, "וארצנו תתן יבולה", מה שהיה צדק - יעשה צדקה. וס"ז, "וזרחה לכם וגו' שמש צדקה", והיינו אות צ' של (ה)שם הפנה הזאת, צדקה ודאי. ואז באותו הזמן יעמוד השם ב"ה לחוץ, ובד' אותיותיו ילהט לכל צדיק, עד שיכירו באמת את קונם. וכמה רשעים [י]היו מתלהטים בלהבה הגדולה, שנאמר, "ולהט אותם היום הבא". ויעשו אפר, שנאמר, "ועסותם רשעים כי יהיו אפר":

ה' אותיות עומדות להיות מתלהטות סביב לכל ד' כנפות הארץ, וס"ז, "לאחוז בכנפות הארץ וינערו רשעים" וגו'. והם ה' אותיות מנצפך, שנאמר בהם, "מכנף הארץ וגו' צבי לצדיק", שהם אותיות מנצפ"ך. וס"ז, באבוד רשעים רינה", לכך, "זמירות שמענו":

ד' אותיות... בד' קצוות, ואות אחד עומד באמצע. אלה שבד' קצוות יעבירו ד' מלכיות, ואות אמצעי תשרוף שני בתים הטמאים שיש בירושלים עיר הקדש, ולטהר את מקומם, ואז תעמוד כל הברכה על הר ציון:

ד' אותיות אלה של הקצוות, יתחברו אחר כך אל אות אמצעית, מהם יעשה אש הכבוד על הר ציון, וסודה, "חומת אש סביב":

בתוך האש ההיא יהיה כל הבית הבנוי - בית המקדש של מעלה, שירד באותו הזמן למטה, וכל פרקי המרכבה מחוברים בה:
בשעת הקרבן שיקריבו בבית המקדש, יראו כל חלקי הבית הקדוש מאירים זה בזה, ועולים עד הכסא למעלה. וכל חיות הקדש יעמדו בשירתן ויעלו ויתחברו (הכבוד) [בכבוד] העליון:
שם אקיק יתעטר עליו, הוא שם המציאות הקדוש, שבו "א"ך טוב לישראל", שממנו מתפשטים שתי המרכבות, מרכבה עליונה ותחתונה:
שם זה אקיק ב"ה יתפשט למטה, ויתעטר על הר ציון. ואש שאמרנו יתלהט ברשעים לעשותם אפר, וס"ז, "כי יהיו אפר" - א' דאקי"ק, פ"ר דמנצפך:
בהשלימו מעשיו, ישאר נשלם כל הבנין. ואז, "לתת להם פאר תחת אפר". וזה באות פ' של מצפץ, פאר ודאי:
ואז יאמר, "צבי לצדיק". כי כן נתקבצו כל ד' אותיות מכנף אל צ', והאיר מנצפך לעשות פאר, וזה הצבי יתן כח לארץ ישראל, שיהיו כל המאורות משפיעים בה בחמדה ברווחה. ויאמר בישראל, "ועמך כלם צדיקים" - באות צ', וזה צבי ודאי. אז יהיה השלום שולט, וכבר עברה כל קנאה, וכל אחד יחפוץ בשרשו, ולא יבקש יותר, רק לפי תיקונו. ויתגבר החסידות בכל הלבבות, והחפץ יתפשט. ואז יהיה בנוי בלי חורבן אחריו, "עולם חסד יבנה" - בחסידות שיתפשט. "אף תכון תבל בל תמוט", והמרכבה הקדושה מסתדר לפי סדריה, הכל לפי ענין השלום על נכון כראוי:
בא וראה, המרכבה העליונה סובבת על ג' פרקים, ועומדת בד' יהו, עומד לכל הנסיעות ולכל ההילוכים. כללם, חיות כסא רוח רקיע. חיות סודם אות י' של השם הקדוש, ולכן כללם עשר ספירות. ודמות אדם להנה נאמר בסוד הי' הזה. ה - נסא עומד על גביהם לנשוא אותם, והוא אות ה' ודאי. ך - רקיע שעל ראשם, ובסיבובה מתמלאים רוח, שנאמר, "אל אשר יהיה שם הרוח ללכת", כשהמאורות מתחלקים למטה, והמקבלים מקבלים אותן ומכירים את קונם, מתגלה כח אחד המכין כל המרכבה, ומעמידה על בוריה, זאת היא ה אחרונה, בה נאמר, "והארץ לעולם עומדת". וביהו - "דור הולך ודור בא", ובזאת הה' אחרונה נאמר, "אף תכון תבל בל תמוט". אבל לא נתחזק עד היום הזה בעולם, ולא עמד שום דור על מכונו. בסוף הכל, תשלוט זאת הה', והיא נפש דוד התלוי בחסידות, ס"ז, "לדוד שמרה נפשי כי חסיד אני", כי הוא הכיר את קונו, וכמה פעמים שהיה שאול בידו להרגו, ולא רצה, כי היה מכיר כי עדיין המעלה הזאת אינו מגיע לו. בשעה שזאת הנפש תשלוט בעולם, ולא יפנו כי אם אל המטיב להם, באותו

הזמן, "נפש כי תקריב קרבן מנחה" - נפש דוד, זו היא מנחה, סלת ודאי, בבירור ובניקיון, כי אז יקבלו בבירור, ולא מן החשך, שכבר נתברר האור מן החשך, כמו שאמרתי. ואז יהיה זמן שנאמר בו, "דשנת בשמן ראשי כוסי רויה", כי תמשח במשיחה זאת הנפש, היא משיח ה', להמשיך כל האורות ברווחה. ולכן נקרא משיח, כי אליו נקרא ועומד כל השפע העליון. לפיכך, "ויצק עליה שמן". וכמו שהאור למטה יתברר, כך יתברר בשרש העליון מלכות שמים, וסודה, "לבונה", ס"ז, "אתי מלבנון כלה". וזה מודיע שלמעלה גם כן ימצא חידוש מציאות, והוא שכר לפעולת צדיקים בעה"ז. וזה נודע שהמלכות עליונה לא השלימה בירורה, עד שישלימו בני אדם למטה. על כן אז ישלימו למטה, וגם למעלה, "ונתן עליה לבונה", וזה סוף הבריאה ודאי. התחילה בימי בראשית, ונשלמה לימות המשיח, וס"ז, "וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כימי עולם", שהם הימים הראשונים שבהם נבראה העולם, והם נשלמים עתה:

כאן סוד גדול, מלכות ודאי קשר כל העולמות והפרצופים - כתר מלכות, מה שנעשה בסוף - נעשה בראש. בהתברר המלכות למטה, יתגלה אור א"א [=אריך אנפין] שלא היה יכול להתגלות, כי אע"פ שאינו צריך לתיקון התחתונים, אך כדי שיתגלה צריך זכותם ודאי. וס"ז, "והביאה אל בני אהרן הכהנים", הם היוצאים מאבא עלאה, כמה אורות, שבהם, "ה' בחכמה יסד ארץ". ובהתברר המלכות, מגיע תיקון אל אבא, והיינו חכמה עלאה חכמה תתאה, והוא יכל להתגלות אז. ועוד משם מתעלה עילוי על עילוי, עד שמגיע עד א"א, והיא כתר מלכות. לפיכך, "וקמץ משם מלא קמצו" - בסוד הכתר ודאי. ומכאן נמשך השלום הגדול שיהיה לע"ל, וס"ז, "ושבתי בבית ה' לאורך ימים" מצד א"א, והוא שלום - שע"ו, ש"ע נהורין שלו:

והנותרת מן המנחה לאהרן למשה לכל ישראל, ס"ז, "כי מלאה הארץ דעה את ה'", כי יתגלה א"א בכח, והוא שבת קדש. ואז, "קדוש יאמר לו". וישראל יהיו בטלים ממלאכה, כי שבת הוא להם, אלא "ועמדו זרים". וחול צריך שיכין לשבת - הם אומות שהם חול. ומא"א יהיה ראשית התנועה, ואו"א יהיו מתנהגים אחריו, והיינו קדש קדשים. וזה הוא פרי האש שטהר את ישראל בגלותם, וזה, "מאישי ה'" ודאי. ואז ודאי יאמר בשכינה, "כלך יפה" וגו', כי ודאי בה תלוי הכל, כשהיא מתבררת. אז כל מה שפונה אליה הוא יפה, יפה בלי חשך למטה, יפה בבירור יותר גדול למעלה, רעיתי ודאי, כתר מלכות:

"ומום אין בך", ואז יראה - "ומום אין בך", שלא יש מום בישראל, שהשכינה היא שרש ישראל, כי גם שחטאו - זה היה מחמת החשך, שלא יכלו להשיג שרשם. וכישיגו - (אם) [אז] יהיו כלם חסידים וקדושים בלי מום, "ומום אין בך" ודאי. ואז שרש ישי, זאת

נפש דוד, "אליו גוים ידרושו". כלם יכירו מעלתם, וישראל לא יקנאו לו. וגם לא יבקשו מלחמות, וגם אומות, אלא "והיתה מנוחתו כבוד" - בזמן שלא יש קנאה, יש מנוחה למלך מנוחה, וכבוד ושלום עד עולם ודאי. ואז, "והיה ה' למלך" - קשר העליונים עם התחתונים, ה' אחד ושמו אחד:

פנה רביעית של המרכבה

פנה רביעית היא השקט ובטח עד עולם. עליה נאמר, "מושל בגבורתו עולם עיניו בגוים תצפינה" וגו'. שבע מדריגות עומדות ומשגיחות על כל הצדדין, והם שנאמר בהם, "שבע הם עיני ה'". ובהיותם רואים בראשונה (איך) אבן השתיה, שם קבעו חוקות ומשפטים, כל החוקים אשר לשמים ולארץ, שבהם מהלכים כל סיבוב העולם, וס"ז, "ממנו הושתת העולם", "על אבן אחת שבעה עינים" ודאי. ולפי שאין החוקים עומדים אלא על כח התורה, על כן הושם ארון הברית על האבן השתיה, וס"ז, "אם לא בריתי יומם ולילה" וגו'. וכל הז' אלה עומדים תמיד, מביטים בכל פעולות בני האדם, להעמיד המשמרות על מכונותיהם לפי מעשה התחתונים, ועל כן אמרו "הכל לפי רוב המעשה". וכמה מדריגות עליונות משפילות ראשם מפני מעשה התחתונים, ושרי החבלה נתגברו בארץ, ואחריהם נתחזקו כל אומות העולם:

ולמעלה מן הז' עינים, עמדה גבורה אחת, מחזקת בכחה כל הדברים הנעשים על פי עדות העינים האלה, והמשפט הנעשה על פיהם. וזאת הגבורה מוציאה הדברים בדרך נסתר ודאי, מקום לא נודע איו, מקום המנוחה והשקט, שאין עוד מסיבות ותחבולות, כי תמה הבחירה, ותם כל סיבוב הגלגלים הסובבים אל השלימות האחרון. והעינים האלה השלימו פעולתן:

משם והלאה לא יהיו עוד גאוה, אלא שפלות, ולא ישפלו הגבוהים לפניהם, ועל זה אמר המשורר "מושל בגבורתו עולם", היא הגבורה הזאת, שבשעה שהיא תשלוט בעולם, תוציא כל הנמצאים אל דרך אחר, ולכן יתחרבו מפניה, ויהיו מאוכלים ברוב האש. ועל כן אמרו חז"ל, "שית אלפי שנה הוי עלמא וחד חרוב". באש הגדול הזה יהיו נצרפים כל הבריות כלם, עד שלא תשאר בהם שום זוהמה, ומהם יעברו אל המנוחה, הנצחיות ודאי. לפיכך "מושל בגבורתו עולם עיניו בגוים תצפינה", הם ז' העינים אשר חקקו חק הנהגה הסובבת עד היום הזה. ובעבורם נמצא גובה למתגאים, כי הכל לפי רוב המעשה, והבחירה שולטת. אבל סוף דבר, הגבורה אשר עליה (ה)מחזירה הכל אל ההשקט הטהור, ועל כן "הסוררים אל ירומו למו סלה":

הפנה הזאת מחרדת ברוב גבורתה, ונקרא שמו אנגץ. ד' אורות גדולים נראו בה, כלם לוהטים ומחזירים אליהם כל ההנהגה הסובבת בשלש פנות האחרות. ובד' אורות האלה נראו כמו מתנוצצים - ד' אותיות של השם הנכבד והנורא יקו"ק ב"ה לעולם ולעולמי עולמים. ואלה האורות נראו בראשונה מאירים בד' אותיות, וניכרים בראשונה. ובתהעצם אורם לעלות - לא נראו עוד, ולא ניכרו, ולא נראה בהם אלא זיו נעים, מתלהט מתוך האש. כל הרואה אותו לא השיג אותו כלל. וכאשר נסתכלו בו הנביאים, אמרו "עין לא ראתה". ואע"פ שהפסוק הזה מתפרש לדברים אחרים, האמת הוא, שמן זאת הפנה נמשכו כמה (שפילים) [שבילים]. וכל היוצא בהם קרה לו כן, שנסתכלו בו ולא השיגוהו, לפי שראוהו מתהלך עד הפנה שממנה יוצאה. ומשם נסתלק בנועם כבודו, ולא ניכר עוד. ושלמה המלך ע"ה אמר, "אמרתי אחכמה והיא רחוקה", בראות האורות הגדולים המאירים מתוך שבילי הפנה הזאת. ובתחילה חשב להשיג אותם, וכשהיה מהלך אחריהם, מצאם סוף סוף מתעלים אל המעלה הנעלמה, וידע למפרע שלא השיגה בראשונה אלא בדמיון, על כן אמר, "רחוק" מה שהיה, "ועמוק עמוק מי" וגו':

ודוד המלך כשעמד על תוכן הענין הזה, אמר, "לך ה' הגדולה" וגו'. והיינו כי כל החוקים שנחקקו לפי שבעה העינים - כולם חוזרים אל פנת הגבורה הזאת, ונכללים בד' אותיות של השם ב"ה הנראים שם, ובהם מתעלים אל הלא נודע, כאשר..... וזה יקו"ק ב"ה המוזכר בפסוק הזה "לך ה'" וגו'. וקשר כל משפטי השמים והארץ במדה השישית, היא צדיק, והיינו, "כי כל בשמים ובארץ". ואחר כך גילה איך שהד' אותיות של השם ב"ה מתנשאים, ובעמדם לכל מדריגה נראו מיד (מתעלה) [מתעלים] עליה. וע"כ כל אשר ידבר האדם - ידע מיד שמדריגת האותיות האלה מתעלה על המדריגה אשר הוא מדבר ממנה, וזה, "והמתנשא לכל לראש":

בא וראה, שבעה ימים הם הסובבים בששה, והיינו שית אלפי שנין - מתחלקים לשבועות - שבעת ימים לאחד. אך ביום השישי של העולם, שהוא אלף השישי, בו יהיו נכללים כל הסיבוב של שבעת ימים שסבב בששה אלה, והוא יביא אותם אל יום השביעי האמיתי, והוא האלף של "וחד חרוב", ששם חוזרים כל הדברים אל המנוחה על ידי האש שאמרתי. ועל כן כשהגיע ליום השישי, אמר, "כי כל בשמים ובארץ", שהרי כאן נכללו כל החוקות, הז' עינים, בששה ימים לבד. ואז, "לך ה' הממלכה", הכל עובר אל יום השביעי, שהוא מלכות ודאי - ה' אחרונה, היא השולטת בפנה הזאת, כי שם נשלם בשלימות האחרון:

י"ג כחות חזקים נראו במקום הפנה הזאת, והם העומדים לסוד הקשר הזה שאמרתי, שהם חוקות שבעת העינים אשר סבבו בששת הימים, וס"ז "זו", והיינו אהב"ה, בסוד האבות המחזיקים זה המקום באהבה רבה, בסוד א אחת, בסוד יו"י. ולולי זאת, לא היה העולם מתקיים מפני גבורת הפנה הזאת. וס"ז, "רק באבותיך חשק ה' לאהבה וגו' ויבחר בזרעם" וגו'. ועל ישראל נאמר, "עם זו יצרתי לי" - ז"ו ודאי. כי בהיות אש הגבורה מתלהט בכח גדול, היה ממשיך והולך, ומחזיר הכל לתוהו ובהו. על כן עמדו ג' חסידים האלה, והראו שם אהבה גדולה, נמשכת בי"ג צינורות, וא אחד מאירה על כלם, היא א' שסודה אחד, ומתחברת מסוד ג' אבות. וס"ז, "על כן לא נירא בהמיר ארץ", שמדבר על זמן שליטת הגבורה הזאת. ומכח הג' אבות יעשו ב' כנפים לכל צדיק וצדיק, ורוח יהיה בכנפיהם להעלות... תמיד לפי התעלות הגבורה הזאת, עד שיגיעו למקום הנועם. כי בהתלהט האש, יתלהט רק לצד מטה, ויעביר כל הזוהמה שנשאבה תוך הארץ. ואז יהיו הצדיקים מתעלים מצד אברהם ויצחק, מצד ב' כנפים, וברוח אשר בכנפיהם - מצד יעקב, וס"ז, "וקוי ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים":

הי"ג צנורות האלה מתחזקים באהבה, והאש שהיה מחשיך - מתברר והולך, עד שנמצא כולו מבהיק, וס"ז, "ונגה לאש". ואז הנשמות מקב(י)לות מן הנוגה ההוא, ולכן יכולות הנשמות להתחזק ולעמוד בשליטת הגבורה. ואותם שלא יהיה להם כנפים אלה, ישארו למטה, ולא יוכלו לעמוד באש הלוהט, ויאבדו להם כל מדריגות הרע שנשארו ליום אחרון, להבליע לגמרי. וזאת היא אות נ אות שניה של השם הקדוש הזה אנג"ץ, השולט בפנה הזאת:

הנוגה הזאת יתלהט (לנ"ה) [לנ"ח] אורות גדולים, ובכחם הנשמות תהיינה מוצלות מן האש... [הבוער] בגבורה הזאת שאמרתי. וס"ז, "ונ"ח מצא חן בעיני ה'". בא וראה, שם הקדוש יו"ד ה"י וא"ו ה"ה העולה כמנין נ"ח, וזה השם עשוי להציל ד' חלקי הנשמה מן האש הלוהט, הוא עולה כמנין נג"ה, מציל הנשמה בי' ראשונה של זה השם ובי' השניה, והיינו לנשמה ונשמה לנשמה. ובא' של זה השם - הרוח, בה' שלו - הנפש. ולפי שהמבול היה לו לצאת בימי נח להחריב העולם, הוצרך הוא להיות ניצול בסוד זה השם, לכך נקרא שמו נח, לרמוז על שם זה:

כשהאש הזה שאמרתי מתעלה עד הנועם האחרון, נראה שם אור אחד שאין לו סוף, ונקרא שמו אור גדול, לפי שהוא מתגדל לכל הנצחיות. אור הזה מתעלה עד הנוגה, ומשם קבל אור, כמו לבוש אחד, שבו הוא נראה לתחתונים, שאם לא כן - היה נעלם לגמרי, ולא היה נודע כלל. וגם עתה אינו נודע ולא נראה אלא גדולתו, כי כל שאר

מאורות נמצא להם שיעור פרטי, כאשר רצה בהם אדון הכל. וזה המאור - כל מקום שנפנה, שם נמצא הוא מתגדל בלא שיעור. וזה רק מה שנראה ממנו - שאין לו שיעור, ולא נודע ענינו. אך מהות המאור - לא הכירו אותו שום אחד. ועל כן נודע שזה המאור ישלוט לנצח, והוא יתגלה באלף השמיני, ויותר מזה אין יודעים ממנו. וזה אות ג' של השם השולט בפנה הזאת. והוא (גדולה) [גדולת] הלבוש בזה - שבו מתראית הגדולה הזאת. ותתפשט הגדולה ממנו בשעת שלימותו. ועל כן יקבלו הנשמות ידיעה חדשה, שאין להם עתה כלל:

בא וראה, הלבוש הזה נמשך לה לפי לבו שיש לכל הנשמות. ולבוש הנשמות הולך לפי הגוף. וצריך בתחילה שתתפשט(תה) הנשמה מן הגוף, כדי שתוכלנה להתפשט מן הלבוש אשר להן. אז מתפשטת גם הגדולה מלבושה, ותמצאנה (ה)ידיעות אחרות בכל הנשמות, מה שלא נמצא. ולכן צריכה המיתה. וגם אם לא היה חוטא אדם, היה צריך התפשטות זה, אלא שהיה בדרך יותר מתוק, בלא צער כלל. ולפי שהגוף הוא עפר, גורם עכירות ללבוש הנשמה. וצריך שאיזה צער יעבור על הנשמות גם כן, כדי לפשטן מן הלבוש הזה שלהם. וזה סוד יום הדין הגדול. וכמעט שהיתה סכנה גדולה לנשמות בזמן הפשטם זה, כי האש הגדול הוא יהיה שיעביר הלבוש, ולכן היה אפשר שיתלהט סביבם הרבה, שלא תוכלנה לעמוד בו:

אבל נמצא אור אחד עומד בפנה הזאת, הוא ימשך על הנשמות, ויציל אותם (כ)שלא יגיעו להן תוקף האש, וזה נקרא צדקה, וכן נאמר, "וזרחה לכם צדקה"; "וצדקה תציל ממות" ממש. וזה המאור סודו אות צ' של שם הפנה הזאת של השם הקדוש אנג"ץ. ומי שמתעסק בפנה הזאת להאיר אורותיה, ולהמשיך כל ההנגה אליה, צריך שיקדים לתת צדקה, כדי להמשיך האור הזה. כי זולתו היו הנשמות ח"ו נשרפות ברוב האש. ועל כן אמר נדבה שהתנדב ישראל, אז כיון דוד להעמיד כל הדברים תחת ממשלת הגבורה, כי לא נתירא מן האש בעבור הצדקה. וזהו כל המעבר שעוברים כל האורות והחוקים מן ההנהגה הזאת אל מנוחת שלימות האחרון. וס"ז, "ונפש כי תקריב וגו'", מלכות ודאי. בה, "וביום השביעי שבת וינפש", והיינו- "וחד חרוב". בשליטת הנפש הזאת בכל גבורתה, היא מעלה כל הדברים אשר בשית אלפי שנין - מנחה אל המקום אשר לא נודע כלל. וכנגד זה ניתוסף (בה) בהם ו', ונעשה מנוחה, היא מנוחה לחי העולמים, מנוחה והשקט ודאי:

בהיות הגבורה שלה שולטת, הנה תשרוף את כל הראוי להפרד באש הלוהט שלה. ואחר כך יתעלו על ידיה דרך אהבה עד מקום הנוגה. ובעלותם בסוד האהבה - י"ג הצנורות

יעשו להם י"ג נהרות של שמן הטוב. וג' אבות מתחברים להיות ראש שלם לישראל, כלול מג' מוחין. והשמן נמשך עליהם, והוא, "כשמן הטוב על הראש". ומתפשט בסוד הי"ג נהרות העומדים בסוד י"ג תיקוני דיקנא, וזה, "יורד על הזקן". שהרי הם עומדים בסוד א - יו"ד, וזה ראש - ראש לכל האורות. ובסוד י"ג, בסוד אח"ד, נראה בהם ענין הי"ג תיקוני דיקנא, לפיכך, "על הראש יורד על הזקן", ועל ידי שמן המשחה הזה נתקן איזה שריפה שקבלו מן האש הלוהט, והיינו, "שמש צדקה" וגו', כי סוד הצדקה המציל מן המות, גורמת לרפא איזה מחלה שנעשית מכח האש הלוהט:

אחר כך יתעלו אל הנוגה, ששם עומד הכל באור לבן צח מאד. והיינו "ונתן עליה לבונה", ומה שבתחלה כבר נקרבה הנשמה לקרבן, מיד אחרי צאתה מן הגוף על ידי מיכאל כהן גדול, הנה עתה בקרבן הזה האחרון יאירו כמה אורות, לפי האורות שנתקן בתחלה. ואלה נקראים, "בני אהרן הכהנים", כי הם יוצאים מכח מה שהקריב(ו) אותה בתחילה מיכאל. מיד יתעלה מה שיתעלה בדרך אשר לא נודע, להתקן בגדולה אשר נודע בלי תכלית, אך מהותו לא נודע, וזה, "קמץ" - קמוץ ודאי, שאין ניכר אלא מציאות שלו, ולא מהותו:

אחר כך כל אותם... שעמדו להקריב הנשמה הזאת, יתעלו גם הם אל מקום השלימות בעבורה. וס"ז, "הכסא נושא את נושאיו". ולכן, "והנותרת מן" וכו' כי אז יתעלה כל המציאות, וכל... גם כן אל המנוחה וההשקט השלימה בכל מיני שלימות, "קדש קדשים" ודאי. כי כמה מיני קדושה יש בעוה"ז, וכלם תולדות מן הקדושה שתתעלה בזמן השלימות האחרון, והיא מעולה מכלם, "קדש קדשים" ודאי. וכל זה פעולת אש פנת הגבורה, הוא הנכלל בד' אותיות של השם הנכבד והנורא יקו"ק ב"ה לעולם ולעולמי עולמים, "מאשי ה'" ודאי. וכל אלה הדברים עומדים בסוד המנוחה, בסוד הכבוד - "והיתה מנוחתו כבוד" ודאי: